

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤတၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတဖၣ်

ကွၢ်ထွဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်စတီၤ

တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနစူးကါအီၤတမံၤမံၤအလုၢ်အပူၤအဘူးအလဲ, အဒိ- ထံ, ဂၢ်သဝံ, လီၤမ့ၢ်အူ, ဟံၣ်လီၤတဲစိ, လီၤတဲစိစိၣ်စုဒီးအုၣ်ထၢၣ်နဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နကမၤန့ၢ်တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတခါစုၣ်စုၣ်လၢ တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢ နစူးကါအီၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယကဒီးန့ၢ် တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတဖၣ်လၢမနုၤတဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်.

နကဒီးန့ၢ်တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤဟဲလၢထံ, ဂၢ်သဝံ, လီၤမ့ၢ်အူ, ဟံၣ်လီၤတဲစိ, လီၤတဲစိစိၣ်စုဒီးအုၣ်ထၢၣ်နဲးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယကဟ့ၣ်က့ၤ တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤအံၤသ့ဒ်လဲၣ်.

ကျဲၤလၢနကဟ့ၣ်က့ၤစုၣ်လီၤလၢအဂီၢ်အိၣ်အါဝါလီၤ. တၢ်အံၤဘျီၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤဖဲ ကဒွဲၤစတီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. နဟ့ၣ်သ့ဒ်ဖျါ အဒိ- စူးကါနစုတၢ်အစုစတီၤဖျါလီၤတဲစိ မ့တမ့ၢ် အုၣ်ထၢၣ်နဲးအပူၤသ့ဝဲလီၤ. နမ့ၢ်ဒီးန့ၢ်စုၣ်လၢတၢ်လုး(ခ)အအိၣ်သၢပျၢၤ, နဟ့ၣ်က့ၤတၢ်အပူၤလၢ တလၢာ်စုၣ်စုၣ်ဖျါ တၢ်ကိးအီၤလၢ Centrepay အသိးသ့ဝဲလီၤ. နစူးကါ ဒဲးဘူးစုၣ်လီၤလၢ နဆီလီၤအီၤသ့ဒ်ဖျါ နရဲၣ်ကျဲၤပၣ်လီၤသကိးဒီးပုၤလၢ အမၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယဟ့ၣ်တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤအတၢ်ဘူးတၢ်လဲၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တန့ၢ်သၢပျၢၤယကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်.

- ▶ တဲဘၣ်ဒိပနံၣ်တသ့ဖဲအသ့အဆိအချ့တက့ၢ်.
- ▶ နဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤကလီၤလၢကျိၣ်စုပုၤဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်အအိၣ်သ့ဝဲလီၤ.
- ▶ တဘၣ်လဲၤကပၣ်ကွဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိးအံၤတဂ့ၢ်.

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်

- ▶ တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနစူးကါအီၤတမံၤမံၤအလုၢ်အပူၤအဘူးအလဲ, အဒိ- ထံ, ဂၢ်သဝံ, လီၤမ့ၢ်အူ, ဟံၣ်လီၤတဲစိ, လီၤတဲစိစိၣ်စုဒီးအုၣ်ထၢၣ်နဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢနဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်အံၤ အဖီခိၣ် နကဒီးန့ၢ် တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတခါစုၣ်စုၣ်လီၤ.
- ▶ ပုၤကိးဂၢၤဒဲးအိၣ်ဒီး တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤလၢကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ.

နဒီးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်သ့ဖဲလဲၣ်.

လၢနကသ့ဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢနကဟ့ၣ်က့ၤစုၣ်လီၤလၢအလုၢ်အပူၤအဂီၢ်, ဆဲးကျိးကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်တဖၣ် လၢတလၢာ်ကျိၣ်စုဖဲ 1800 007 007 မ့တမ့ၢ် ဆဲးကျိးပုၤလၢအဟ့ၣ်စူးကါန့ၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်လဲၤတဖၣ် အအိၣ်တၢ်လီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ်လၢ အဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျါအီၤလၢ တၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤအပူၤအသိးန့ၣ်တက့ၢ်.

လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်, ကွၢ်ဘၣ် MoneySmart အပုၤယဲၤသန့ဖဲ www.moneysmart.gov.au မ့တမ့ၢ်ကိးလီၤတဲစိဖဲ 1300 300 630 တက့ၢ်.

လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး Telecommunications Industry Ombudsman အဂီၢ်ကွၢ်ဘၣ် www.tio.com.au မ့တမ့ၢ် ကိးလီၤတဲစိဖဲ 1800 062 058 တက့ၢ်.

လၢကဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါလၢအယုၤသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးလီၤမ့ၢ်အူ (Energy Ombudsman) ဒီး ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါလၢ အယုၤသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဃးထံ (Water Ombudsman) အဂီၢ်ကွၢ်ဘၣ် MoneySmart အပုၤယဲၤသန့ ဒီးယုၤထၢၣ်ထွဲဒီး ဟံၣ်ဃီ လီၤမ့ၢ်ဂၢ်ဒီးထံ အတၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်တဖၣ်အအိၣ်

ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိးလီၤလၢကဟ့ၣ်က့ၤတၢ်ဃုၤကဒွဲၤစတီၤတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် တသ့ၣ်ညါဝဲလၢကလီၤဟ့ၣ်မနုၤတဖၣ်ဒီးကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဆဲးယံၣ်လဲၣ်အဂီၢ်လီၤ.

အဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ အယဲတုၤလီၤလၢကကိးအိးစုၣ်လီၤယါအပူၤအခါ အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူဘျီၣ်တဖျၢၣ်အပူၤဒီး ဒိကန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် လၢပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါလၢအကွၢ်ထွဲပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအဂီၢ်တဂၤဟဲတဲလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဂၤအံၤ တဲဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢလီၤကဝီၤအတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၢ်သ့ဒ်ဖျါ ပုၤလၢအဟ့ၣ်စူးကါန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အကျိၣ်တမံၤလၢတၢ်တဲအဝဲသ့ၣ်လၢ နဒီးန့ၢ်ကလီၤတၢ်မၤစၢၤသ့လၢ ကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢကိးလီၤတဲစိဆူပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါလၢအကွၢ်ထွဲအတၢ်အိၣ်ဆိးအဂီၢ်တဂၤအအိၣ်ဒီးတဲဖျါအီၤ အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိးလီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ကလီၤတၢ်မၤစၢၤလၢကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်အအိၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်တဂၤအမံၤမ့ၢ်မ့ၢ်ဒီးအဆိကတၢ်တဲဖျါထီၣ်ဆူအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်လၢကျိၣ်စုပုၤကျိၣ်လီၤတၢ်တဂၤ အတၢ်မံးတၢ်မၤမ့ၢ်မနုၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤအံၤသ့ဝဲဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢဝဲသ့ၣ်မၤတဲစိမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤပုၤလၢတဖၣ်လၢ ကစီၤကျိၣ်ဝဲ အစုတိၣ်ကျဲၤအဂီၢ်မ့တမ့ၢ် ရဲၣ်ကျဲၤလၢကလီၤက့ၢ် တၢ်အဘူးအလဲလၢအဒုၣ်ကမၤအဖီခိၣ်ဒ်လဲၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢသးခု ထီၣ်က့ၤဒိၣ်မး ဖဲအကတိၤတၢ်ဒီးမ့ၢ်ရဲၣ်ဒဲးဒီးအလီၤခဲန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢလၢဆဲးကျိးန့ၢ်ဝဲတၢ်ကရၢကရီၤလၢအကြၢးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ကလိးက့ၢ် တၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤအံၤလၢ အစုတိၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. လၢခဲတန့ၢ် မ့ၢ်ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢလၢ ကတဲန့ၢ်ပၢၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အမၤတၢ်မနုၤတဖၣ်ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်ကွဲးလီၤ ကယံၣ်မ့ၢ်န့ၢ်လၢ ကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤကဒွဲၤစတီၤအဂီၢ်ဒီး ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢတခါ အဂီၢ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်က့ၣ်ဝဲလၢ ကစူးကါဝဲလဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်လဲၣ်ဒီး မၤနီၣ်မ့ၢ်န့ၢ်တသီစုၣ်စုၣ်လၢ ကဘၣ်လိးက့ၢ်တၢ်အဘူးအလဲလၢ လဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်လဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢမံးဘျီၣ် မ့ၢ်ရဲၣ်ဒဲးဒီးဟဲဘၢအတၢ်မၤစၢၤအယီၤလီၤ. ဖဲကတိၤလီၤတဲစိဝဲ အဝဲသ့ၣ်ကွဲးလီၤမ့ၢ်န့ၢ်လၢ ကဘၣ်လိးက့ၢ်ကဒွဲၤစတီၤအဂီၢ်. ဒီးမ့ၢ်တုၤလၢမ့ၢ်န့ၢ်အဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

This page has been left intentionally blank.